

Instruks for biinspektørens arbejde

Juni 2013

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen

Kolofon

Instruks for biinspektørens arbejde

Denne instruks er udarbejdet af Center for Jordbrug, Planter - juni 2013

Bidragyder(e):

Fotograf(er): Per Kryger (foto af varroa kontrol)

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 3395 8000

E-mail: mail@naturerhverv.dk

Websted: <http://www.naturerhverv.dk>

ISBN 978-87-7120-440-7 (Tryk)

Indholdsfortegnelse

1. Lovgivningsgrundlaget for biinspektørens arbejde	2
2. Biinspektørens arbejdsopgaver	2
2.1 Undersøgelse ved mistanke om angreb af meldepligtige skadegørere og indgreb i bigårde ved konstateret udbrud	2
2.2 Udtagning af prøver	3
2.3 Hvornår skal biavlere rekvirere syn ved en kyndig biavler?	3
2.4 Biinspektørens opgaver ved bekræftet angreb	4
2.5 Undersøgelse af bigårde i forbindelse med lovgivningen omkring ind- eller udførsel af bier	5
2.6 Andre akutte opgaver	5
2.7 Håndtering af sundhedsattester fra kyndige biavlere	5
2.8 Arbejdsbog og arbejdsordrer fra Institut for Agroøkologi	6
3. Retningslinier for biinspektørens undersøgelser og indgreb	6
3.1 Ved bekræftelse af angreb	6
3.1.1 Aflivning af angrebne bifamilier	7
3.1.2 Tavler og materiel	7
3.1.3 Dokumentation	7
3.2 Yderligere undersøgelser	8
3.3 Speciel om angreb af stenyngel	9
3.4 Foranstaltninger ved angreb af trakémider og på Anholt varroamider	9
3.5 Tidsfrister	9
3.6 Erstatning	10
4. Varsling og aftaler om kontrolbesøg	10
4.1 Undersøgelse og indgreb efter biavlere selv har foretaget anmeldelse	10
4.2 Undersøgelse og behandling ved mistanke om udbrud af meldepligtige skadegørere	10
4.3 Undersøgelse og evt. prøvetagninger i 2-km zone ved angreb	11
4.4 Undersøgelse af bigårde i forbindelse med lovgivningen omkring ind- eller udførsel af bier	11
4.5 Andre akutte opgaver efter specifikation fra Institut for Agroøkologi	11
5. Ansættelse og aflønning	11
6. Nyttige dokumenter	12
7. Relevante adresser	12
8. Det Centrale BigårdsRegister (CBR)	13
9. Ikrafttrædelse og ophævelse af instrukser	13
Bilag 1: Meldepligtige skadegørere	14

1. Lovgivningsgrundlaget for biinspektørens arbejde

Instruks for biinspektører er udarbejdet på grundlag af NaturErhvervstyrelsens bekendtgørelse nr. 386 om bekæmpelse af skadegørere hos honningbier og avlede humlebier af 2. maj 2011.

2. Biinspektørens arbejdsopgaver

En biinspektør er ansat hos Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi og arbejder med undersøgelse, behandling og vejledning om skadegørere hos honningbier samt udfører andre kontrolopgaver, herunder ind- og udførsel af bier.

Biinspektørens arbejde omfatter følgende opgaver:

- Undersøgelser ved mistanke om udbrud af meldepligtige skadegørere.
- Varsling og information til biavlere.
- Indgreb i bigårde med konstateret udbrud af skadegørere, der skal bekæmpes.
- Undersøgelse af bigårde i forbindelse med ind- eller udførsel af bier.
- Andre akutte undersøgelses-, destruktions- eller oprydningsopgaver efter arbejdsordre fra Institut for Agroøkologi.
- Håndtering af sundhedsattester fra kyndige biavlere. Men med indførslen af det Centrale BigårdsRegister (CBR) vil data være tilgængeligt elektronisk.
- Opdatering af aktiviteter i det Centrale BigårdsRegister (CBR).

2.1 Undersøgelse ved mistanke om angreb af meldepligtige skadegørere og indgreb i bigårde ved konstateret udbrud

Der er listet 7 meldepligtige skadegørere:

1. Ondartet bipest (*Paenibacillus larvae*)
2. Europæisk bipest (*Melissococcus plutonius*)
3. Stenyngel (*Aspergillus spp.*)
4. Lille stadbille (*Aethina tumida*)
5. Tropilaelaps-mider (*Tropilaelaps spp.*)
6. Trakémide (*Acarapis woodi*)
7. Varroamider (kun på Anholt) (*Varroa destructor*)

Ved angreb:

Ved angreb af en af de fem førstnævnte skadegørere skal angrebne bifamilier destrueres, materiel destrueres eller desinficeres og der skal foretages yderligere undersøgelser i alle biavle-

rens bigårde og i bigårde tilhørende andre biavlere indenfor en afgrænset zone (med radius 2 km i tilfælde af bipest eller stenyngel).

Ved angreb af en af de to sidstnævnte skadegørere, yder biinspektøren vejledning om forebyggelse og behandling.

Ved mistanke:

Har en biavler mistanke om forekomst af en meldepligtig skadegører i en bifamilie, skal biavleren sikre, at der bliver udtaget og indsendt en prøve til Institut for Agroøkologi og samtidigt oprette prøven i det Centrale Bigårdsregister. Bekræftes mistanken, anmoder Institut for Agroøkologi en biinspektør om at foretage et kontrolbesøg i bigården.

Får Institut for Agroøkologi mistanke om eller kendskab til udbrud af en meldepligtig skadegører uden anmeldelse fra biavleren, anmoder Institut for Agroøkologi biinspektøren om hurtigst muligt at besøge den pågældende biavler og foretage inspektion. Såfremt der findes symptomer på meldepligtige skadegørere, skal biinspektøren omgående udtage enprøve.

2.2 Udtagning af prøver

Der udtages én prøve fra et område på tavlen med kliniske symptomer, eller der indfanges bier eller biller. Tavleprøven skal være ca. 10 cm x 10 cm. Prøven lægges i en plastikpose og derefter i en papæske. Samtidigt opretter biinspektøren aktiviteten i det Centrale BigårdsRegister under "Aktiviteter-flytning, salg, syn og inspektion" med oplysninger om bigården og symptomer ved hver prøve, som erstatning for det tidligere tavleprøve-skema, der skulle sendes med. Standardbrevet "Midlertidig karantæne" udleveres til biavleren. Prøveæsker, kuverter, og standardbrev kan rekvireres hos Institut for Agroøkologi. Prøven sendes til AU, Institut for Agroøkologi, Forsøgsvej 1, 4200 Slagelse.

2.3 Hvornår skal biavleren rekvirere syn ved en kyndig biavler?

En biavler skal ifølge Bekendtgørelse om bekæmpelse af skadegørere hos honningbier og avlede humlebier lade en kyndig biavler undersøge sin bigård med henblik på at generere en elektronisk sundhedsattest via det Centrale BigårdsRegister, i forbindelse med:

Flytning og overdragelse af bifamilier og bekæmpelse af skadegørere, når:

- En bifamilie skal flyttes til en anden ejendom. Undersøgelse skal foretages igen, hvis bifamilien flyttes tilbage efter vandring
- En bifamilie skal flyttes mere end 1 km fra den hidtidige studeplads, hvad enten det er inden for samme ejendom eller til anden ejendom
- En bifamilie skal overdrages (sælges, foræres, udlejes etc.) til anden side. Det er overdrageren, d.v.s. sælger, der har ansvar at rekvirere et syn ved en kyndig biavler.

Samtidigt beder overdrageren modtageren om at oprette sig i det Centrale Bigårds-Register med henblik på at generere en sundhedsattest.

- En bifamilie er blevet flyttet ud af en 1 km-zone omkring en bigård, hvor der er eller inden for de seneste 14 dage forud for flytningen har været udbrud af ondartet bipest eller stenyngel. Et sådant ekstra kontrolsyn skal foretages senest 4 uger efter flytningen. Biinspektøren kontrollerer, at undersøgelserne bliver foretaget

Ved flytning og overdragelse skal undersøgelse ved en kyndig biavler som hovedregel være foretaget tidligst 14 dage før flytningen eller overdragelsen. Men i vinterhalvåret er der sjældent tilstrækkelig yngel til at foretage en betryggende undersøgelse og bierne bør ikke blive forstyrret unødigt. I det Centrale BigårdsRegister bliver der i perioden fra 1. september til 1. april derfor kun genereret en "blank sundhedsattest". Den kyndige biavler skal tidligst muligt i næste biavlssæson, dog senest 1. maj syne bierne i både den fraflyttede og tilflyttede bigård og generere den "Endelige sundhedsattest" elektronisk via det Centrale BigårdsRegister.

Den kyndige biavler skal oplyse biavleren om, at det ikke er tilladt at flytte bier, honning og brugt bimateriel fra en bigård, der er eller er mistænkt for at være angrebet af ondartet bipest, europæisk bipest, stenyngel eller Tropilaelaps-mider, før mistanken er afkræftet, eller biinspektørens indgreb er afsluttet. Tavler og voks må dog gerne sendes direkte til vokssmelteri. Forsendelsen skal være tæt og mærket "Smittet". For den lille stadebille vil der blive opsat andre og strengere krav.

Specielt for bifamilier i godkendte parringsområder:

For bifamilier i godkendte parringsområder gælder særlige regler. Ifølge bekendtgørelse om godkendte parringsområder for honningbier skal alle parringsstationens bifamilier synes mindst hver 6. uge i perioden fra 1. maj til 1. september af en kyndig biavler.

2.4 Biinspektørens opgaver ved bekræftet angreb

Hvis Institut for Agroøkologi ved den efterfølgende laboratorieanalyse af prøven indsendt af den kyndige biavler bekræfter angreb af en skadegører, som skal bekæmpes, varetager biinspektøren de videre indgreb og undersøgelser. Institut for Agroøkologi informerer i alle tilfælde biavleren om prøvetagningens resultat, og træffer afgørelse om karantæne.

Hvis Institut for Agroøkologi ved laboratorieanalyse bekræfter angreb af trakémider eller (på Anholt) varroamider, modtager biinspektøren arbejdsordre fra Institut for Agroøkologi om snarest muligt at foretage et kontrolbesøg hos den pågældende biavler med henblik på vejledning om behandling og forebyggelse.

I tilfælde, hvor et udbrud af ondartet bipest, europæisk bipest, stenyngel, lille stadebille eller Tropilaelaps- mider er konstateret, forestår biinspektøren kontrolsyn i biavlerens øvrige bigårde samt kontrolsyn i alle bigårde i en zone (i tilfælde af ondartet bipest, europæisk bipest og stenyngel i en 2 km radius) omkring bigårde med konstateret udbrud.

Biinspektøren skal:

- Varsle biavleren, hvis det er muligt om forestående besøg. Kan en besøgsdato ikke aftales, fastsætter biinspektøren et besøg med mindst 14 dages varsel.

- Orienter Institut for Agroøkologi straks, hvis det skønnes, at varsling er uhensigtsmæssig fordi der er en overhængende risiko for smitte til andre bigårde.
- Undersøge bigårdene for meldepligtige skadegørere.
- Udtage og indsende prøver til Institut for Agroøkologi ved mistanke om angreb og samtidigt oprette prøven i det Centrale Bigårdsregister.

Biinspektøren skal via det Centrale BigårdsRegister holde sig orienteret om områder med angreb af meldepligtige skadegørere, således at biavleren kan blive vejledt om risikoen for smitte ved tilflytning til et område med et kendt angreb. Hvis der er angreb af meldepligtige skadegørere indenfor en biinspektørs område, vil der straks blive sendt en email til inspektøren fra CBR, når bigården er fundet.

2.5 Undersøgelse af bigårde i forbindelse med lovgivningen omkring ind- eller udførsel af bier

Undersøgelse af bigårde i forbindelse med ind-/udførsel af bier fra en EU-medlemsstat eller import/eksport af bier fra/til et tredjeland kan blive aktuelt efter anmodning fra Institut for Agroøkologi.

2.6 Andre akutte opgaver

Institut for Agroøkologi kan få behov for biinspektørens indsats til stikprøveudtagning i forbindelse med administrationen af Lov om biavl. Derudover kan biinspektøren blive bedt om at indsamle prøver i forbindelse med videnskabelige projekter. I sådanne tilfælde udsteder Institut for Agroøkologi en særskilt arbejdsordre.

2.7 Håndtering af sundhedsattester fra kyndige biavlere

Sundhedsattester kan kun blive udstedt af kyndige biavlere.

Kyndige biavlere kan via det Centrale BigårdsRegister udstede sundhedsattest for bifamilier, hvis der ikke efter undersøgelse findes tegn på angreb af ondartet bipest, europæisk bipest, stenyngel, lille stadebille eller Tropilaelaps-mider. Sundhedsattesten genereres fremover via det Centrale BigårdsRegister. Det er muligt at udskrive en sundhedsattest på papir via CBR, men alle data ligger elektronisk i systemet og i de fleste tilfælde vil der ikke være behov for at udskrive sundhedsattesten.

I en kort overgangsperiode vil der dog fortsat være et begrænset antal papir sundhedsattester tilgængelige, som udstedes i tre eksemplarer:

- Det første blad (originalen) afleverer den kyndige biavler til biavleren.
- De to næste blade sender den kyndige biavler straks til biinspektøren i det lokalområde, hvor bifamilierne er placeret ved undersøgelsen. Navnet på biinspektøren findes i det Centrale BigårdsRegister.
- Det er bigårdens placering på tidspunktet for undersøgelsen, der afgør, hvilken biinspektør sundhedsattesten skal sendes til. Ligger den modtagende lokalitet uden for biinspektørens område, videresender biinspektøren ét blad af attesten inden otte dage til biinspektøren i det lokalområde, hvortil bierne er flyttet. Biinspektøren gemmer attesterne til biavlssæsonens afslutning og indsender opgørelse til Institut for Agroøkologi.

Biinspektøren skal sikre sig, at den modtagende lokalitet ikke ligger inden for et godkendt parringsområde. NaturErhvervstyrelsens oversigt over godkendte parringsområder for honningbier kan ses på www.naturerhverv.fvm.dk under 'Natur og Land' og derefter under 'Biavl'.

Hvis der har været ondartet bipest i bigårdens bifamilier, og 8-ugers syn og/eller næste års syn endnu ikke er foretaget, skal biinspektøren inden otte dage indberette flytningen til Institut for Agroøkologi.

Opgørelse af sundhedsattester

I overgangperioden mellem de gamle tresidede papirsundhedsattester og det elektroniske Centrale BigårdsRegister vil biinspektørerne skulle gemme de gamle papir sundhedsattester til biavlssæsonens afslutning, hvor opgørelse over synede bigårde og bifamilier i forbindelse med flytning, vandring og ejerskifte i lokalområdet indsendes til Institut for Agroøkologi. Skema modtages fra Institut for Agroøkologi sammen med indkaldelse af arbejdsbog, der skal være indsendt til Institut for Agroøkologi senest 1. oktober.

2.8 Arbejdsbog og arbejdsordrer fra Institut for Agroøkologi

Hvert år medio april udsendes arbejdsbog for hvert lokalområde. I arbejdsbogen skal der notes oplysninger om vejledning, undersøgelser og behandling ved mistanke eller forekomst af sygdom. Oplysningerne skal så vidt muligt attesteres af biavleren. Det skal endvidere noteres, hvis nogle af undersøgelserne i forbindelse med arbejdsordrer eller bekæmpelsesarbejdet i øvrigt ikke er udført.

Intentionen er dog, at på sigt skal det Centrale BigårdsRegister også erstatte arbejdsbogen.

3. Retningslinier for biinspektørens undersøgelser og indgreb

3.1 Ved bekræftelse af angreb

Angreb af ondartet bipest, europæisk bipest, stenyngel, lille stadbille og Tropilaelaps-mider skal bekæmpes ved at biinspektøren destruerer angrebne bifamilier. Destruktion og yderligere

undersøgelser iværksættes snarest muligt efter, at Institut for Agroøkologi har sendt arbejdsordre. Oplysninger om arbejdets udførelse noteres nøje i arbejdsbogen. Desuden skal biinspektøren sikre at der sker omsmeltning af tavler og desinficering af bimatériel.

Ved angreb af trakémide og (på Anholt) varroamide vejleder biinspektøren om behandling og forebyggelse.

3.1.1 Aflivning af angrebne bifamilier

Bifamilierne aflives tidligt om morgenen, sent om aftenen eller på andre tidspunkter, hvor bierne ikke flyver. Bierne slås ihjel med benzin. Først tætnes flyvespalten. Derefter hældes 2-3 dl rensed benzin ned i familien, og stadet lukkes igen.

3.1.2 Tavler og materiel

Tavler og bier fra dræbte bifamilier, samt pakkemateriale brændes. Endvidere skal gamle bistader, der ikke kan rengøres ordentligt, brændes. Materialet afleveres på en forbrændingsanstalt.

Alle udbyggede lagertavler fra bigården (både jomfrutavler og tavler, der tidligere har været brugt som yngeltavler), omsmeltes ligeledes. Hvis biavleren har flere bigårde, skal udbyggede lagertavler fra disse bigårde også smeltes om. Når tavlerne sendes til vokssmelteri, skal de emballeres, så smittespredning hindres, og mærkes "Smittet", så det tydeligt fremgår, at tavlerne kommer fra en bigård med ondartet bipest.

Bistader, materiel fra syge bifamilier samt bistader, dækbrætter, dækplader, magasinkasser, dronninggitre m.m., som ikke er i brug, skal rengøres. Materialet skræbes først rent for voks. Herefter rengøres det med mindst én af følgende metoder:

- Flambering med gasbrænder.
- Skrubning med grydesvamp og varmt sæbevand (1½ dl klorholdigt maskinopvaskepulver opløst i 10 l vand) efterfulgt af afskylning med rent vand.
- Højtryksspuling.
- Påsprøjtning med et egnet desinfektionsmiddel med en vandforstøver og med påsprøjtning af så meget væske, at materialet er gennemvædet.

3.1.3 Dokumentation

Ved undersøgelsen noterer biinspektøren antallet af bifamilier i bigården. Når behandlingen er afsluttet, noteres antallet af dræbte bifamilier i arbejdsbogen, og biavleren kvitterer ved underskrift i arbejdsbogen.

3.2 Yderligere undersøgelser

Herefter skal der foretages en række undersøgelser af bifamilier i forbindelse med fund af ondartet bipest:

a. Biavlerens øvrige bigårde

Alle bifamilier i andre bigårde, som tilhører samme biavler, undersøges for kliniske symptomer på angreb. Undtagelsesvis kan biinspektøren bede om assistance fra den kyndige biavler, som derved selv kan gennemføre undersøgelsen af egne bier. Der kræves derefter udfyldelse af sundhedsattest for hver bigård via det Centrale BigårdsRegister.

b. 2 km-undersøgelse

Alle bifamilier i 2 km-zoner om bigårde med udbrud undersøges efter en gradueret tidsplan afhængig af afstanden til den angrebne bigård (se under afsnittet 'Varsling og aftaler om kontrolbesøg'). Vildtlevende bifamilier i zonen dræbes. Hvis det er så sent på året, at der ikke er tilstrækkelig med yngel til en betryggende undersøgelse, udsættes 2 km-undersøgelserne til tidligst muligt i næste biavlssæson.

c. Otte-ugers syn

Otte uger efter, at behandlingen er afsluttet, foretages en ny undersøgelse af bifamilierne i den bigård, hvor der er foretaget behandling. Undtagelsesvis kan biinspektøren bede om assistance fra den kyndige biavler, som derved selv kan gennemføre undersøgelsen af egne bier. Der kræves udfyldelse af sundhedsattest for hver bigård. Otte-ugers syn kan udskydes til tidligst muligt i næste biavlssæson, hvis det er så sent på året, at der ikke er tilstrækkelig med yngel til en betryggende undersøgelse.

d. Næste års syn

Der foretages endnu en undersøgelse af bifamilierne i den oprindelig angrebne bigård året efter otte-ugers undersøgelsen.

Checkliste ved angreb af ondartet bipest

Aflivning

- Bifamilier med symptomer slås ihjel.
- Afbrænding af bier fra dræbte bifamilier.
- Omsmeltning af alle tavler fra dræbte bifamilier.
- Omsmeltning af udbyggede lagertavler.
- Rengøring af bistader fra aflivede bifamilier samt af bistader, dækbrædder, dækplader, magasinkasser, dronninggitre m.m., som ikke er i brug.

Dokumentation

- Antallet af bifamilier i bigården.
- Antallet af dræbte bifamilier noteres i arbejdsbogen.
- Biavleren kvitterer ved underskrift i arbejdsbogen.

Karantæne

- Karantæne bliver meddelt af biinspektøren eller den kyndige biavler ved mis-
-

tanke.

- Ophæves ved endt behandling efter meddelelse fra biinspektøren, eller
- Hvis mistanken afkræftes ved laboratorieundersøgelse hos Institut for Agroøkologi.

Vejledning

- Biinspektøren vejleder i alle tilfælde biavlere om forebyggende foranstaltninger.

Undersøgelser

- Bifamilier i alle biavlernes bigårde.
- Bifamilier i 2 km-zone.
- Otte-ugers syn (i oprindeligt angrebne bigård).
- Næste års syn (i oprindeligt angrebne bigård).

Vildtlevende bifamilier i 2 km-zoner aflives

- Aflivning af vildtlevende bifamilier i 2 km-zoner foretages hurtigst muligt af biinspektøren.

3.3 Speciel om angreb af stenyngel

Da stenyngel kan angribe mennesker, er det nødvendigt at være meget påpasselig.

Bemærk, at stenyngel kan angribe mennesker. Ved mistanke om angreb af stenyngel iføres åndedrætsværn, beskyttelsesbriller, overtræksdragt, -sko og handsker. Efter undersøgelsen vaskes hænderne særdeles grundigt med vand og sæbe, der afskylles, hvorefter ansigtet vaskes. Hvis man efterfølgende føler generelt ubehag, kontaktes lægen straks.

3.4 Foranstaltninger ved angreb af trakémider og på Anholt varroamider

Ved konstateret angreb af trakémider og (på Anholt) varroamider rådgiver biinspektøren om forebyggelse og behandling. Materiale kan rekvireres hos Institut for Agroøkologi.

3.5 Tidsfrister

Arbejdet i forbindelse med indgreb og undersøgelse af ondartet bipest eller europæisk bipest skal normalt gennemføres inden for de angivne tidsfrister. Hvis biinspektøren skønner, at det af hensyn til nektar- eller pollentrækket er uheldigt at gennemføre behandling og undersøgelser på dette tidspunkt, kontaktes Institut for Agroøkologi. Institut for Agroøkologi kontaktes endvidere, hvis Biinspektøren skønner, at det af hensyn til årstiden eller af andre årsager ikke

er muligt at foretage arbejdet som beskrevet. I disse tilfælde kan en ny fremgangsmåde aftales. Ved angreb af stenyngel, lille stadbille og Tropilaelaps-mider skal de angivne tidsfrister i alle tilfælde overholdes.

3.6 Erstatning

Biavlere kan få erstatning for tab som følge af destruktion af bifamilier angrebet af ondartet bipest, europæisk bipest, stenyngel, lille stadbille og Tropilaelaps-mider. Biinspektøren udfylder sammen med biavleren en ”Ansøgning om erstatning med antal dræbte og behandlede bifamilier”, som indsendes til AU, Institut for Agroøkologi, Forsøgsvej 1, 4200 Slagelse.

NaturErhvervstyrelsen udbetaler erstatningen, hvis størrelse er fastsat i Bekendtgørelse om bekæmpelse af skadegørere hos honningbier og avlede humlebier.

4. Varsling og aftaler om kontrolbesøg

Biinspektøren skal legitimere sig ved kontrolbesøg.

Som udgangspunkt skal kontrolbesøg varsles, men der kan forekomme situationer hvor dette ikke er muligt eller er uhensigtsmæssigt (fordi ’formålet forspildes’). Undtagelsessituationer må vurderes af Institut for Agroøkologi eller biinspektøren efter nedenstående vejledning.

4.1 Undersøgelse og indgreb efter biavleren selv har foretaget anmeldelse

Formel varsling er ikke påkrævet, når biavleren selv har anmeldt en mistanke om et angreb af meldepligtige skadegørere. Der søges truffet aftale med biavleren om et snarligt besøg med henblik på destruktion, desinfektion og oprydning. Hvis aftale ikke kan træffes, skal bifamilierne alligevel kontrolleres og evt. aflives, og kvittering for besøget fremsendes til eller efterlades hos biavleren.

4.2 Undersøgelse og behandling ved mistanke om udbrud af meldepligtige skadegørere

Biinspektøren og Institut for Agroøkologi skal foretage en konkret vurdering af behovet for varsling, baseret på en vurdering af risikoen for spredning af meldepligtige skadegørere. I vurderingen kan indgå faktorer som: bigårdenes antal og geografiske placering, skadegøreren, tidspunktet i sæsonen, tidligere hændelser på enen etc.

I alle tilfælde skal biinspektøren forsøge at træffe en aftale med biavleren om et snarligt besøg med henblik på undersøgelse og evt. indgreb. Hvis der ikke kan træffes en aftale, skal bigårdene alligevel kontrolleres og indgreb eventuelt foretages, og kvittering for besøget fremsendes til eller efterlades hos biavleren.

4.3 Undersøgelse og evt. prøvetagninger i 2-km zone ved angreb

Biinspektøren skal snarest muligt søge at træffe aftale med alle biavlere i 2 km zonen om et kontrolbesøg med henblik på undersøgelse.

Undersøgelsen skal så vidt muligt ske efter følgende plan:

Bigårde inden for en afstand af	Seneste besøgsdato efter bekræftelse fra Institut for Agroøkologi:
½ km	1 måned
1 km	Samme sæson
2 km	Senest 1. maj følgende år

Kan aftale ikke træffes, skal bigårdene alligevel undersøges. Besøget varsles formelt med mindst 14 dages frist med et skriftligt varslingsbrev med angivelse af tid og sted for kontrollens udførsel, d.v.s. bigårdens adresse. I praksis aftales kontroltidspunkt og forløbet i kontrollen inden varslingsbrevet afsendes.

Kvittering for besøget fremsendes til eller efterlades hos biavleren med klar besked om resultatet af synet.

4.4 Undersøgelse af bigårde i forbindelse med lovgivningen omkring ind- eller udførsel af bier

Formel varsling er ikke nødvendig, da biavleren selv har rekvireret kontrollen, og Fødevarestyrelsen må formodes at have informeret om den videre procedure. Der træffes aftale med biavleren. Hvis aftale ikke opnås, meddeles dette til Fødevarestyrelsen.

4.5 Andre akutte opgaver efter specifikation fra Institut for Agroøkologi

En konkret vurdering af behovet for varsling er nødvendig. Ved trufne afgørelser om foranstaltninger i bigården skal biinspektøren med et brev fra Institut for Agroøkologi eller NaturErhvervstyrelsen orientere biavleren om dennes pligter og rettigheder, herunder klagemuligheder.

5. Ansættelse og aflønning

Biinspektører og assisterende biinspektører ansat af Institut for Agroøkologi aflønnes i henhold til NaturErhvervstyrelsens cirkulære nr. 85 af 20/08/2002. Aflønning sker for det arbejde, der udføres i forbindelse med vejledning, undersøgelser og behandling ved mistanke eller

forekomst af sygdom. Biinspektørerne aflønnes endvidere for den administration, de udfører i forbindelse med bekæmpelses- og undersøgelsesarbejdet.

Regnskab for arbejdet indsendes løbende og senest den 1. oktober til Institut for Agroøkologi. Lønopgørelsesblanketter fås ved henvendelse til Institut for Agroøkologi. Sammen med regnskabet indsendes kopier af de sider i arbejdsbogen, som vedrører regnskabet.

Kyndige biavlere, der assisterer biinspektøren med at udføre biinspektøropgaver i fremmede bigårde, anvender samme lønopgørelsesblanketter. Disse blanketter skal underskrives af biinspektøren.

Der kan ikke udstedes sundhedsattest i forbindelse med undersøgelser betalt af Institut for Agroøkologi. Vederlag for undersøgelser af bifamilier i forbindelse med flytning eller overdragelse af bifamilier dækkes ikke af Institut for Agroøkologi.

Biinspektøren må under kontrolbesøg ikke varetage opgaver som privatperson for biavlere.

6. Nyttige dokumenter

- Lov om biavl (lovbekendtgørelse nr. 197 af 12. marts 2009).
- Bekendtgørelse nr. 386 af 2. maj 2011 om bekæmpelse af skadegørere hos honningbier og avlede humlebier.
- Bekendtgørelse nr. 449 af 9. juni 1992 om flytning af honningbier.
- Bekendtgørelse nr. 280 af 25. april 2008 om godkendte parringsområder for honningbier.
- "Honningbiernes skadegørere", Institut for Agroøkologi.

7. Relevante adresser

Indsendelse af prøver ved mistanke om angreb af skadegørere.
Bestilling af prøveæsker mv. samt tilmelding til bisygdomskursus og tilmelding til efteruddannelseskursus.

Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi
Forsøgsvej 1
4200 Slagelse
Tlf. 8715 8191 (8.15-14.00), e-mail: cbr@agrsci.dk
Hjemmeside om Offentlig Bisygdomsbekæmpelse: www.biforskning.dk
Liste over biinspektører - se hjemmeside

Registrering som kyndig biavler og ved adresseændring:
NaturErhvervstyrelsen
Att.: Planter
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf. 3395 8000, e-mail: planter@naturerhverv.dk

Hjemmeside med lovstof om biavl, bekendtgørelser vedr. skadegørere, godkendte parringsområder, voldgift ved biforgiftning, biavl på Læsø samt flytning af honningbier.:
www.naturerhverv.dk under fanebladet 'Natur & Land' og derefter under 'Biavl'

Regler for ind- og udførsel af bier:
Fødevarestyrelsen, www.foedevarestyrelsen.dk, søg på import, eksport

8. Det Centrale BigårdsRegister (CBR)

Det Centrale BigårdsRegister (CBR) som blev lanceret i juli 2011, er nu blevet en del af biinspektørernes daglige arbejdsredskab. Overgangsperioden i biavlssæsonen 2012 er nu afløst af et krav om, at alle biinspektører skal anvende systemet i forbindelse med deres arbejde.

Formål: Et væsentligt formål med CBR er at lette det administrative arbejde for biinspektørerne, kyndige biavlere og AU i forbindelse med bekæmpelse af skadegørere i honningbierne ved at erstatte papirarbejdsgange med elektroniske arbejdsgange.

Digital kommunikation: Det betyder, at skriftlig kommunikation mellem biinspektørerne og myndighederne herefter hovedsagligt foregår digitalt.

Obligatorisk: Det er obligatorisk for biinspektørerne, at bruge det elektroniske system til arbejdet omkring sygdomsbekæmpelse.

Roller: Der er flere roller i CBR biavler, kyndig biavler eller biinspektør. En biinspektør skal have sin rolle som biinspektør godkendt af myndigheden, Institut for Agroøkologi for en fem-årig periode. En biinspektørs arbejdsområde vil herefter automatisk blive udpeget at systemet, idet det vil vælge den korteste vej i fugleflugtslinje til en aktuel bigård. Inspektøren kan dog også udvælges manuelt til en aktuel bigård af Institut for Agroøkologi. Biinspektøren har adgang til at se alle oplysninger om alle registrerede bigårde indenfor sit område.

Det Centrale BigårdsRegister finder du her:

➤ <https://cbr.pdir.dk>

9. Ikrafttrædelse og ophævelse af instrukser

Denne instruks træder i kraft den 20. juni 2013 og er en opdatering af den tidligere instruks af 1. marts 2011.

Bilag 1: Meldepligtige skadegørere

Skadegører	Meldepligt for biavlere og kyndig biavlere	Binspektør bekæmper i angrebet bigård og undersøger ejers øvrige bigårde og nærzonens bigårde	Biinspektør vejleder
Ondartet bipest (<i>Paenibacillus larvae</i>)	X	X	
Europæisk bipest (<i>Melissococcus plutonius</i>)	X	X	
Stenyngel (<i>Aspergillus spp.</i>)	X	X	
Lille stadbille (<i>Aethina tumida</i>)	X	X	
Tropilaelaps-mider (<i>Tropilaelaps spp.</i>)	X	X	
Trakémide (<i>Acarapis woodi</i>)	X		X
Varroamider (på Anholt) (<i>Varroa destructor</i>)	X		X

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN (tryk) 978-87-7120-440-7
ISBN (web) 978-87-7120-440-7

Tlf.: 3395 8000
Fax.: 3395 8080

E-mail: mail@naturerhverv.dk
<http://www.naturerhverv.dk>